

III. évfolyam, 4. szám.

Megjelenik havonta egyszer.

Budapest, 1912. április.

Kiadóhivatal: VII. ker., Erzsébet-körút 48. sz. I. em. — Előfizetési díj egész évre: **csak 50 fillér.**

Isten cselekedetei a misszióban.

Dr. Lürig Emil missziói előadása.

(Folytatás.)

A betegnek könnybe lábadtak a szemei. Meg kellett neki mondanom: „Kedves barátom, rosszul értettél. Az élet könyvébe én nem írhatok be magam senkit, ezt csak Isten teheti. De ha úgy akarod, beírhatlak próbatagjaink jegyzékébe. Hogy is hívnak téged?” Megmondta kínai nevét, ami magyarul annyit jelent, mint „Jó illat.” Önkéntelenül nevetnem kellett, mert ez oly név volt, melyre nála eddigi tapasztalataim alapján éppen nem gondoltam. Elbeszélte azután, hogy barátja miként adta neki az orvosságot és hogy közölte vele a misszionárius jövetelének szándékát. Várt is pénteken, de a misszionárius nem jött; várt szombaton, ismét hiába. Erre elhatározta, hogy elmegy az istentiszteletre. Most ő is tudja, hogy a Jézus az, aki meggyógyít, el van reá szánva, ezen Jézusnak életét szentelni, tanítványa lenni és kért engem, hogy Jézus Krisztus tudományára oktassam.

Beszéde közben észrevettem kiejtésén, hogy Kinának oly vidékéből jött, ahol Jézusról még alig hallottak valamit vagy csak igen keveset. Már régóta vágytam odaváló embereket megismerni, mert megtért kínaiak által ott sokat reméltem, de másféle egyénekre gondoltam, művelt emberekre. Ez az ember nem végzett iskolát, irgalmatlan tájszóval beszél, úgy hogy tisztában voltam vele, hogy soha jelentőset nem tehet, sőt szívemben majdnem zúgolódtam az Isten

ellen: miért is nem küld műveltebb embereket hozzánk? De az Úr Lelke megemlékezett az igékre: „A világ balgáit választotta ki magának az Isten, hogy megszégyenítse a bölcséket; és a világ erőtleneit választotta ki magának az Isten, hogy megsegyenítse az erőseket!”

Jóillat atyánkfia azóta jelen volt minden gyűlésünkön. Be kell vallanom, sohasem láttam embert, aki lelkileg úgy haladt, miként ő. Sokáig gyengélkedett még, de lassankint magához tért. Azután sorban elment minden barátjához és elmondta, hogy mit tapasztalt; hogy Jézus miképp gyógyította és találta meg és hogy milyen más ember lett belőle. Maga ugyan nem tudott olvasni, de mégis vásárolt egy újszövetséget és állandóan zsebében hordozta. Vasárnap is magával hozta és megmutattatta a helyet, melyről predikáltam. Ekkor megjelölte az illető verset és behajtotta az illető lap csücskét. Ha bejött egy házba, azt kérdezte, van-e itt valaki, aki olvasni tud? és felolvastatta az illető részt. Nincs nép, mely oly tudomány-szomjas mint a kínai. Aki olvasni tud, szívesen előolvas másoknak. Ha azután felolvasták az illető részt, akkor úgy magyarázta, amint ő éppen tudta. Azután kérdezte, vajon nem pompás-e ez az ige? Sajnos, nem tudom oly kitűnően megmagyarázni, de jertek csak el a kápolnába, ott van egy fehér misszionárius, aki sokkal jobban tudja. Rendkívül feldicsért engem és minden vasárnapon, istentisztelet előtt, felkereste a házat, hogy barátait elhozza. Gyakran tizenöt-húsz embert egyszerre hozott magával. Elképzelhetitek, hogy gyűléseink miképp gyarapodtak

ily módon, mert midőn látta a többi atyafi, hogy Jóillat atyánkfia mit művel, ők is jobban felbuzdultak, és így történt meg, hogy egy éven belül száz új tagot lehetett gyülekezetünkbe felvenni. Ez Indiában többet jelent sokkal, mint nálunk idehaza. Így az atyafi, aki sem írni sem olvasni nem tudott, legjobb munkatársammá vált.

Nemsokára ezután orvosaim tanácsára egészségem helyreállítására Európába kellett utaznom. Távollétem alatt Jóillat atyánkfia tartotta együtt a kínai gyülekezetet. Egymást kölcsönösen építették és néha-napján eljött egy misszionárius, aki tolmács segítségével predikált. Hiszen ment ez így is egy ideig, de mennyire boldogok lettek volna, ha egy misszionárius közvetlenül saját nyelvükön predikált volna! Mire visszajöttem, eddigi sok dolgomon felül a kerületi ügyeket is reám bízta, annyira, hogy a kínai gyülekezet részére külön predikátor után kellett nézmem. A missziói igazgató óhajára Fucsán városába utaztam, az ott gyűlésező kínai konferenciára, hogy alkalmas predikátort keressek. Már is félttem, hogy kísérletem hiábavaló lesz, mert az atyafiak azt mondták: „Jó predikátorainkat nem nélkülözhetjük, kevésbé értékeset nem küldhetünk neked, mert nem hozna reád dicsőséget.“ De a jószívű püspök vigasztalt: „Lüiring atyámfia, holnap alkalmat adok neked a konferenciához szólni és ha egy predikátor önként jelentkezik s kész veled menni, úgy hajlandó vagyok őt veled küldeni!“ Ez bizony kedvesen hangzott, Körülbelül harminc-negyven felavatott kínai predikátor volt jelen. Én megragadtam az alkalmat, a kínai missziói munka kilátásairól beszéltem, a nagy szükségletekről, a különféle nyelvek nehézségeiről és midőn odaértem: „a püspök felhatalmazott, hogy az önök soraiból valakit magammal vigyek, ha valaki a jelenlevők közül önként jelentkezne“, ekkor tizenheten álltak fel s jelentkeztek. A püspök azt mondta: „Válasszon ki egyet soraikból“ és én kiválasztottam egy szigorlatozott embert (a mi fogalmaink szerint bölcsészdoktor), aki a kormány által kinált nagy hivatali visszatartott. Tíz éven át buzgó munkatársam volt és jelenleg is ama konferenciának vezető tagja.

Midőn a püspöknek köszönetet mondtam, ez azt mondta, ő is kér tőlem valamit, meg kell látogatnia az északi tartományokat, de nincs tolmácsolója, akarok-e én oly szíves lenni őt elkísérni? Természetesen beleegyeztem, mert nemcsak saját utazásom lett olcsóbb, hanem egyébként is ez reám igen kellemesnek ígérkezett. Eleinte csolnakban utaztunk; néhány nap múlva egy faluba érkeztünk. Láttunk itt számos ünneplőbe öltözött kínait, akik vártak reánk. Mire megjelent-

sünkől felocsudtunk, megtudtuk, hogy ezek keresztyének, kik jövetelünkről értesülvén, üdvözlésünkre siettek. Nehányan tiszteletünkre tűzijátékra gyújtottak. Mások zeneszerszámokat hoztak, melyen pompás zenét adtak elő, oly zenét, mely a követ is meglágyíthatná, az embert megbolondíthatná, de mindenestre jó szándékkal adták. Így történt ez végig minden faluban, úgy hogy a püspök megjegyezte: „Lüiring atyámfia, hiszen ez nem missziói utazás, ez győzelmi bevonulás.“ (Vége következik.)

Apróságok.

Az atya írása. Egy vestfáliai földműves, aki nagyon szerette a pogány missziót, röviddel halála előtt feljegyezte, hogy 6000 tallért hagy a missziónak. Nem volt közjegyző kéznél, aki az ügyet okmányba foglalta volna. Midőn a végrendelet felbontásánál bíróság előtt a fiúk megjegyezték, hogy külön cédulán van egy pótlólagos rendelkezés feljegyezve, a bíró kijelentette, hogy e cédula érvénytelen, a pénzt tehát törvény szerint nem kell a missziói társulatnak kifizetni. Erre felpattant a földművesek egyike: Micsoda, nem volna érvényes, ha az atyám írta? — Meg is hívták a missziói gondnokot és mielőtt a fiúk osztozkodtak volna az örökségben, kiadták a 6000 tallért úgy, ahogy az atya rendelte.

Megtalálták a tolvajt. Törökországban egyszer jelentették a falu birájának, hogy a polgárok egyikétől egy méhkest loptak. Senki azonban meg nem találhatta a tolvaj nyomát. A bíró összehívatta az egész falut. Azt mondta a népnek, mennyire szomorú, hogy közülök egyik lopást követett el. Nehány perc múlva egészen komolyan folytatta: „Már ismerem a tolvajt. Nézzétek csak, mint röpködnek a méhek a kalapja körül!“ A tolvaj, aki tényleg jelen volt, erre hamar lekapta kalapját megnézni, hogy a méhek igazán körülveszik-e a kalapját? Ezzel elárulta magát. Rossz lelkiismerete lett az árulója.

Meghívó

a Keresztyén Könyvesház korl. fel. szövetkezet közgyűlésére, melyet másodizben Budapest, VII., Erzsébet-körút 48. sz. a. nagyterembe 1912. évi április hó 9-ének d. u. 3 órájára tűzők ki.

Tárgysorozat: 1. Igazgatóság és felügyelőbizottság választása. 2. Számadások, mérleg, nyereség és veszteség felosztás. 3. Indítványok.

Budapesten, 1912. március 26.

Melle F. H. Ottó,
a szöv. igazgatója.

A metodizmus történetéből.

Wesley János élete.

3. Az oxfordi metodisták.

Midőn Wesley felavatásának eljött az ideje, az életvidor diák komoly gondolatokra terelődött. Atyja így írt neki: „A lelkészi szolgálata lépés legfőbb indító oka, melynek minden mást alá kell rendelni, az Úr szolgálata legyen és egyházában való munka, embertársaink megmentésére és építésére. Jaj annak, ki nemtelen okokból vállalkozik ily szent hivatalra. Aki pedig vállalja, az tanácskozza ezt meg tapasztalt, idősebb emberekkel. Teljes alázattal, őszinteséggel, komolysággal, imával és böjtöléssel hívja fel az Isten Szentlelke vezetését, hogy eléggé erős és előkészítve legyen.” Még nyomatékosabbak voltak az édesanya szavai: „A te lelkületed változása komoly gondolatokra készítetted és mert mindig inkább a legjobbat szerettem hinni, úgy magam remélem, hogy ez is hatása az Úr Lelkének, mely azáltal, hogy nem ad már neked jókedvet a földi élvezetekhez, előkészíti lelkedet a magasabb szellemi dolgokkal való foglalkozásra.”

Mély benyomást tett ez időben Wesleyre Kempis Tamásnak a „Krisztus követéséről” szóló könyve; egy könyv, mely apjának is „rég jó barátja” volt, továbbá Taylor Vilmos anglikán püspök munkája a „Szentséges élet és halál szabályairól”, továbbá Law Vilmos két irata: a „Keresztyén tökéletesség” és a „Komoly hívás.”

Később ő maga így ír e korszakról: „Az isteni gondviselés juttatta kezembe a „Krisztus követését” és kezdtem belátni, hogy igazi vallásosságnak a szívben van a székhelye és hogy Isten törvényei kiterjednek minden gondolatunkra éppen úgy, mint szavainkra és cselekedeteinkre... Kezdtém életmódomat megváltoztatni és komolyan új életbe fogtam. Egy vagy két órát naponként meghatároztam a vallásos elmélkedésre, hetenként elmentem az úrvacsorára, vigyáztam minden bűnre szavakban s cselekedetekben, kezdtem megszentelődésre igyekezni és érte imádkozni. És mert ennyit tettem és oly kegyes életet éltem, bizonyossá lettem benne, hogy jó keresztyén vagyok. Taylor püspök könyve mély benyomást tett reám, különösen azon fejezetek, melyek a szándék tisztaságára vonatkoznak. Rögtön elhatároztam magamban, egész életemet Istennek szentelni, azaz minden gondolatomat, szavaimat és cselekedeteimet, mert alaposan meggyőződtem róla, hogy középút nincsen, hanem életem minden része áldozat vagy az Isten részére, vagy pedig az én részemre; utóbbi végeredményben az ördög részére való áldozat.”

Bármily hatalmasan ragadták is meg ezen könyvek, ítéletének önállósága érintetlen maradt. A könyvben kifejtett egyik-másik nézettel nem tudott egyetérteni és szüleivel való levelezésben ítélkezése csak tisztázódott. A következő részlet ellentmondásával találkozott: „Hogy vajjon Isten megbocsátotta-e bűneinket vagy sem, azt mi nem tudjuk, ezért amíg élsz, csak búsulj, mert vétkeztél!” Anyjának erre azt írja: „Ha a Krisztusban vagyunk és Ő mi bennünk, úgy ez megszűnik. Ha sohasem volna arról bizonyosságunk, hogy vajjon megmentettünk-e vagy sem, ez elég ok volna arra, életünk minden percét nem örömben, hanem félelemben s rejtégésben eltölteni s akkor kétségkívül ez életben a legnyomorúságosabb emberek volnánk.” Taylor merev predestinációs meghatározását teljesen visszautasította. Így már akkor, mielőtt még Wesley kiküzdötte üdvössége tiszta tudatát, későbbi két alaptétele alakult ki, tudniillik a megszentelés bizonyosságának lehetősége és az isteni kegyelmesség egyetemlegessége.

Életének későbbi folyása azalatt zavartalanul haladt tovább. 1725 szeptember 19-én az oxfordi székesegyházban diakonusnak és három évvel később lelkésznek avatták. 1726. március 17-én, gyorsan öregedő atyjának nagy öröme az oxfordi egyetemen fellow* méltóságra emelték, ami nemcsak akadémiai kitüntetés, hanem anyagilag biztosított életpálya is lett számára. Ezt követte nemsokára alkalmazása mint a görög nyelv tanára és mint dekán 1727 februárjában a magister fokra promoveálták. Tanulmányaihoz úgy nyert időt, hogy reggel négy órakor kelt fel, majdnem sohasem ment társaságba és a lehető legmértékletesebben élt. Kötelességeihez tartozott hetenként egyszer az újszövetség görög szövegéről előadni és a naponkénti vitagyakorlatokon elnökölni. A szellemi feygyelmet, amit ez alkalommal elsajátított, egész életén át értékelni tudta.

Az 1727—1729. években Wrootéban, apja mellett a rektor második parókiáján káplánkodott, míg az egyetemi hatóság 1729 október havában ismét Oxfordba hívta. Útközben egy komoly férfiú így szólt hozzá: „Barátom, te Istennek akarsz szolgálni és a mennybe óhajtasz jutni. Gondold meg, hogy egyedül nem szolgálhatsz neki, társakat kell tehát keresned. A Biblia nem ismeri a remete életet.” E gondolatot az ifjú Wesley le nem rázhatta magáról és midőn Oxfordba érkezett megtalálta társait az „oxfordi metodistákban,” kik időközben távolléte alatt alakultak.

Károly fivére kevéssel azután, hogy János Wrootéba költözött, komolyabb utakra tért.

* A fellow méltósággal egyező főiskoláinkon nincsen, nemcsak kitüntetés volt, hanem jó jövedelemmel járt.

Buzgalommal neketette magát tanulmányainak, igyekezett az akadémiai szabályokat pontosan betartani és megnyert néhány barátot, kik vele hasonló célra törekedtek. Hamarosan megállapítottak néhány szabályt, melyek szerint életüket naponként berendezni igyekeztek. Gondosan szabályszerű rendszerük abban az időben, mikor általában a diákok körül szabadosság, laza erkölcsök és renyhe szorgalom divatoztak, bizonyára feltűnhetett és nem soká tartott, hogy a jóbarátok olcsó gúnynak váltak célpontjaivá. Elnevezték őket szent klubbnak, szentségeskedőknek, bibliamolyoknak, rajongóknak. De a gúnynevek közül a *metodista*-szó, ahogy őket egy fiatal diák elnevezte, lett a leginkább elterjedt. Meg is maradt ez az elnevezés, habár a későbbi metodizmusnak az elnevezés akkori jelentőségével, midőn ama diákok még nem is ismerték a megszentelő hit erejét, semmi közössége nincsen.

Midőn János visszaérkezett Oxfordba, azonnal feje lett a kis körnek. Akadémiai állása, tudománya, éles esze, veleszületett vezérképessége ezt természetesen tüntették fel. Indítására a „szent klub” tagjai ettől fogva minden vasárnapon este találkoztak, azután hetenkint kétszer, végül minden este hat és kilenc óra között. A közös tanulmányok és templomba járás mellett böjtölést és társadalmi munkát is bevettek a programba. Meglátogatták a rabokat és miután a püspök, ki elé a Wesleyék atyja tanácsára az ügyet terjesztették, megadta beleegyezését, e látogatásokat szegény családokra is kiterjesztették, gyermekeket tanítottak és a jóbarátok e célra annyi pénzt adtak össze, amennyit maguktól lekoplalhattak, hogy vele a szegények nyomorát enyhítsék. Wesley Jánosnak kezdetben 30 font sterling volt a jövedelme. (Egy font = 25 kor.) Saját szükségletére elköltött 28 fontot és odaajándékozott 2 fontot. A következő évben bevétele 60 fontra emelkedett, ebből odaajándékozott 32 fontot. Harmadik évben 90 fontot kapott, odaadott 62-öt és midőn 120 fontra rugott jövedelme, még mindig csak a 28 fontot tartotta meg a saját részére.

Midőn Wesley sok év multán egyszer „a ruházkodásról” predikált, elmondta, amint oxfordi időzése alkalmával egy hideg téli napon egy szegény leány jött hozzá és adományért könyörgött. Azt mondtam neki: hiszen félig megfagyottnak látszol! Nincsen mit magadra vened egyéb e vászonszoknyánál? Azt felelte: Uram, ez az egész, amivel bírok. Benyultam zsebembe, hogy valamit adjak neki, de úgy találtam, hogy

alig van valamim, mert már mindent szétosztottam. Ekkor hirtelen az a gondolat ötlött fejembe: „Vajjon Mestered fogja-e neked mondani, jól van jó szolgám? A te szobád falai tele van aggatva képekkel, melyek értékeből e szegény teremest meg lehetne óvni a hidegtől. Oh igazság! Oh kegyelem! Nem tapad-e ama szép festményekhez e szegény leány vére?”

Ilyen komolyan fogták fel e fiatal emberek a keresztyénséget. Nem volt hiány gúnyban és ellenségeskedésben. De e viszontagságok dacára a metodisták száma gyarapodott. A tulajdonképeni alapítók Wesley Károly, Morgan Vilmos, Kirkham Robert mellé Wesley Jánoson kívül beléptek nemsokára Inghem Benjamin, Broughton Tamás, Clayton János, Hervey Jakab. Mások is követték őket és 1735. évben csatlakozott hozzájuk *Whitfield György*, akit Isten arra rendelt, hogy a metodizmusnak legékebben szóló predikátorává váljék.

A metodizmus alapítói részére az oxfordi idők tanulóévek voltak. Ahogy valamely kor legjobb iskolái embert csak kiképezhetnek életmunkája felszerelésére, abban a Wesley testvérek részesültek. Persze azért Oxfordban még igen távol állottak a keresztyén élet ama teljességétől, melyet Isten később előttük feltárt. A „szent klub” aszketikus szabályai inkább szerzetesrendre voltak alkalmasak és a túlzott egyháziasság a legszigorúbb szentségvételi szokásokkal esetleg könnyen a rómaiasságba fulhatott volna belé. De ha mai álláspontunkból a Wesley testvérek életének ama korszakára tekintünk, úgy látjuk, hogy ez a későbbi fejlődés számára szükséges volt. Majd meglátjuk a folytatásban, hogy ez miként történt.

Vallásos összejövetelek tartatnak:

Budapesten, VII., Erzsébet-körut 48. I.:
vasárnap d. e. 10 és d. u. 5 órakor,
kedden este 8 órakor.

Angyalföld, VI., Petneházy-utca 25.:
vasárnap este 8 órakor,
szerdán este 8 órakor.

Szivesen látjuk!

Kiadó a „Keresztyén könyvesház k. f. szöv.”
Budapest, VII. ker., Erzsébet-körut 48. szám.

Szerkesztő: Melle F. H. Ottó.

Áldott husvétii ünnepet az olvasónak!